

Informace o podmínkách kandidatury ve volbách do Senátu Parlamentu České republiky v roce 2014

Volby do Senátu Parlamentu České republiky upravuje zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), prováděcí vyhláška Ministerstva vnitra č. 233/2000 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), a vyhláška Ministerstva financí č. 396/2003 Sb., kterou se stanoví bližší podmínky způsobu složení a vrácení kauce a složení a vrácení příspěvku na volební náklady v souvislosti s konáním voleb do Parlamentu České republiky.

Podle čl. 16 odst. 2 Ústavy České republiky a ustanovení § 56 zákona jsou senátoři voleni na dobu šesti let; každé dva roky se volí třetina senátorů. Článek 17 Ústavy České republiky stanoví, že se volby konají ve lhůtě počínající třicátým dnem před uplynutím volebního období a končící dnem jeho uplynutí. V roce 2014 uplyne funkční období senátorům zvoleným v roce 2008 (I. kolo se konalo ve dnech 17. a 18. října 2008). Termín voleb vyhlásí prezident republiky; rozhodnutí o vyhlášení voleb se uveřejňuje ve Sbírce zákonů. Za den vyhlášení se považuje den, kdy byla rozslána částka Sbírky zákonů, v níž bylo rozhodnutí o vyhlášení voleb do Parlamentu České republiky uveřejněno.

Možnost kandidovat ve volbách do Senátu Parlamentu České republiky

Senátorem může být zvolen každý volič, který alespoň ve druhý den voleb dosáhl věku nejméně 40 let a není u něho překážka ve výkonu volebního práva v podobě omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva, dříve zbavení způsobilosti k právním úkonům (§ 1 odst. 7 a § 57 zákona).

V této souvislosti je nutno odkázat na § 3032 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“), podle kterého *„Kdo byl podle dosavadních právních předpisů zbaven způsobilosti k právním úkonům, považuje se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona za osobu omezenou ve svéprávnosti podle tohoto zákona.“* Dále ustanovení § 3033 odst. 1 NOZ doplňuje, že *„Osoby, které byly zbaveny způsobilosti k právním úkonům přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo jejichž způsobilost k právním úkonům byla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona omezena, nabudou svéprávnosti nejpozději uplynutím tří let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, ledaže soud rozhodne jinak.“*

Z výše uvedeného vyplývá, že osoba, která byla do 1. 1. 2014 zbavena způsobilosti k právním úkonům, bude moci volit a být volena v nadcházejících volbách pouze za předpokladu, že soud do doby voleb přezkoumá její svéprávnost a nerozhodne o omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva.

Příhláška k registraci

Podávání přihlášek k registraci upravuje ustanovení § 60 zákona. Náležitosti přihlášek k registraci taxativně vymezuje ustanovení § 61 zákona.

Vzor přihlášky k registraci pro volby do Senátu je uveden v příloze 1 vyhlášky jako vzor 6., prohlášení kandidáta jako příloha 2 ke vzoru 6; určení zmocněnce jako příloha č. 3 ke vzoru 6.

Kdo je oprávněn podávat přihlášku k registraci?

Kandidáty pro volby do Senátu mohou přihlašovat politické strany, politická hnutí, které jsou registrované na Ministerstvu vnitra podle zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, jejichž činnost nebyla pozastavena, a koalice, a to pouze prostřednictvím zmocněnce.

Kandidovat může i nezávislý kandidát, ten podává přihlášku k registraci sám.

Každá politická strana, politické hnutí a koalice může podat pro volby do Senátu pouze jednu přihlášku k registraci v každém volebním obvodu; pokud politická strana a politické hnutí podávají samostatně přihlášku k registraci, nemohou již být součástí koalice. Každá politická strana a politické hnutí může být členem pouze jedné koalice v daném volebním obvodu.

Za přihlášku k registraci podanou koalici se považuje ta, kterou všechny společně kandidující politické strany a politická hnutí jednoznačně na přihlášce k registraci jako koaliční označí, uvedou, kdo je členem koalice, a stanoví její název. Pokud politická strana nebo politické hnutí přihlásí kandidáta v rámci této koalice pro 1 volební obvod, může v dalších obvodech přihlásit jiného kandidáta samostatně nebo jako součást jiné koalice.

Každý kandidát může kandidovat pouze v jednom volebním obvodu, na jedné přihlášce k registraci.

Komu a v jaké lhůtě se přihláška k registraci podává?

Přihláška k registraci se podává nejpozději 66 dnů přede dnem voleb do 16.00 hodin pověřenému obecnímu úřadu v sídle volebního obvodu. Podání přihlášky k registraci pověřený obecní úřad v sídle volebního obvodu potvrdí zmocněnci politické strany, politického hnutí, koalice nebo nezávislému kandidátovi.

Náležitosti přihlášek k registraci

Přihláška k registraci obsahuje:

- jméno a příjmení kandidáta, věk, jeho povolání, obec, kde je přihlášen k trvalému pobytu,
- název politické strany, politického hnutí nebo koalice, která kandidáta přihlašuje k registraci, nebo údaj, že jde o nezávislého kandidáta; v případě koalice se uvede její složení,
- číslo a sídlo volebního obvodu, ve kterém kandiduje,
- příslušnost kandidáta k politické straně nebo politickému hnutí, nebo údaj, že kandidát je bez politické příslušnosti,
- jde-li o koalici, název politické strany nebo politického hnutí, které kandidáta navrhlo,

- podpis zmocněnce politické strany, politického hnutí nebo koalice,
- jméno a příjmení, označení funkce a podpis osoby oprávněné jednat jménem politické strany nebo politického hnutí; v případě koalice jména a příjmení, označení funkcí a podpisy všech osob oprávněných jednat jménem všech politických stran a politických hnutí, které ji tvoří; podává-li přihlášku nezávislý kandidát, připojí svůj podpis.

K přihlášce k registraci kandidát připojí:

- doklad o státním občanství; podle ustanovení § 41 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky), se státní občanství České republiky prokazuje:
 - a) občanským průkazem České republiky,
 - b) cestovním dokladem České republiky,
 - c) osvědčením ne starším 1 roku,
 - d) listinou o nabytí nebo udělení státního občanství České republiky ne starší 1 roku
- vlastnoručně podepsané prohlášení, že souhlasí se svou kandidaturou, že mu nejsou známy překážky volitelnosti, popřípadě tyto překážky ke dni voleb pominou, že nedal souhlas k tomu, aby byla jeho kandidatura předložena v jiném volebním obvodu, a že je členem určité politické strany nebo politického hnutí, nebo skutečnost, že je bez politické příslušnosti; na prohlášení kandidát dále uvede místo, kde je přihlášen k trvalému pobytu, a rodné číslo (prohlášení kandidáta),
- podává-li přihlášku k registraci politická strana, politické hnutí nebo koalice, určí v příloze svého zmocněnce a uvede jeho jméno, příjmení a místo, kde je přihlášen k trvalému pobytu; politická strana, politické hnutí a koalice má právo navrhnout náhradníka zmocněnce a uvede jeho jméno, příjmení a místo, kde je přihlášen k trvalému pobytu (určení zmocněnce),
- k přihlášce nezávislého kandidáta se připojí petice podporující jeho kandidaturu, která musí být podepsána alespoň 1 000 oprávněných voličů z volebního obvodu, kde kandidát kandiduje, s uvedením jejich jména, příjmení, rodného čísla a místa, kde jsou přihlášení k trvalému pobytu; chybí-li některý z uvedených údajů nebo je uveden neúplně nebo nepodepsal-li se volič, podpis se nezapočítává; v záhlaví petice se uvede jméno a příjmení kandidáta, číslo a sídlo volebního obvodu, do kterého kandidát kandiduje, a rok konání voleb,
- potvrzení o složení kauce 20 000 Kč; kauce se skládá na zvláštní účet, který nejpozději 72 dnů přede dnem voleb zřídí u České národní banky pověřený obecní úřad v sídle volebního obvodu; pověřený obecní úřad v sídle volebního obvodu vrátí do 1 měsíce po vyhlášení výsledků voleb kauci kandidátovi, pokud získá v prvním kole voleb ve volebním obvodu alespoň 6 procent z celkového počtu platných hlasů; úroky z kaucí a částky, které se nevracejí, jsou příjmem státního rozpočtu.

Zmocněnec a jeho náhradník

Zmocněncem ani jeho náhradníkem nemůže být osoba mladší 18 let, osoba zbavená způsobilosti k právním úkonům nebo kandidát.

Politická strana, politické hnutí a koalice je úkony svého zmocněnce ve volebních věcech vázána. Svého zmocněnce může politická strana, politické hnutí a koalice písemně odvolat; zmocnění zaniká okamžikem doručení odvolání pověřenému obecnímu úřadu v sídle volebního obvodu.

Nezávislý kandidát nemá zmocněnce.

Vzdání se a odvolání kandidatury

Podle ustanovení § 66 zákona se kandidát může písemným prohlášením doručeným pověřenému obecnímu úřadu v sídle volebního obvodu do 48 hodin před zahájením voleb vzdát své kandidatury. Stejným způsobem může zmocněnec politické strany, politického hnutí nebo koalice jeho kandidaturu odvolat. Toto prohlášení nelze vzít zpět. Možnost odvolání kandidáta zmocněncem neplatí pro druhé kolo voleb.

Volební kampaň

Volební kampaň musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a politických stranách nebo koalicích zveřejňovány nepravdivé údaje. Zákon v ustanovení § 16 stanoví, že pro volební kampaň může starosta vyhradit plochu pro vylepení volebních plakátů, a to 16 dnů přede dnem voleb. Možnost jejího využívání musí odpovídat zásadě rovnosti kandidátů při volbách do Senátu.

V době počínající třetím dnem přede dnem voleb do Senátu Parlamentu České republiky a končící ukončením hlasování nesmějí být žádným způsobem zveřejňovány výsledky předvolebních a volebních průzkumů.

Ve dnech voleb je zakázána volební agitace pro politické strany, politická hnutí, koalice a kandidáty, a to v objektech, v nichž jsou umístěny volební místnosti, a v jejich bezprostředním okolí.

Možnost soudního přezkumu

Proti rozhodnutí o odmítnutí přihlášky k registraci a proti provedení registrace přihlášky k registraci se může nezávislý kandidát, politická strana, politické hnutí nebo koalice, která podala přihlášku k registraci, **do 2 dnů od doručení rozhodnutí** domáhat ochrany u místně příslušného krajského soudu podle zvláštního právního předpisu (§ 89 soudního řádu správního).